

Franciska Rosenkildes grundlovstale

Taler

Franciska Rosenkilde
Politisk leder af Alternativet

Dato

5. juni 2026

Sted

Testrup Højskole

1 Kære alle sammen.

Tak for invitationen til at komme her i dag.

5 Grundlovsdag er altid en stor dag. En dag hvor man mærker historiens vingesus.
Og en tradition, vi kan tage for givet.

For Grundlovsdag er også et ekko fra fortiden:

10 Om at friheden ikke kommer af sig selv.

Om at de rettigheder, der står i grundloven, gælder for alle.

Men også om, at demokrati aldrig er noget, vi bliver færdige med at udvikle.

15

Danmark er i dag et af verdens frieste samfund. Det kan vi i høj grad takke
grundlovens fædre og mødre for.

20

For at vi lever i et land, hvor vi kan kritisere regeringen uden at blive fængslet.
Hvor vi kan demonstrere på gader og stræder. Og hvor vi kan stemme
magthaverne ud ministerierne, hvis det er det, flertallet vil.

25 Den frihed og de rettigheder må vi aldrig tage for givet.

Men vi må heller ikke forveksler dem med, at der ikke længere er noget at
kæmpe for – for det er der.

30

For kort tid siden så vi noget, der burde give anledning til stor bekymring.

35 Her så vi nemlig, at en gruppe aktivister fik en alt for hård og voldelig
behandling, da de demonstrerede ude foran Mærsk's hovedkontor i København.

Disse aktivister brugte deres demokratiske ret til at protestere. Til at bedrive civil
ulydighed. Og de gjorde det stille. Siddende. Og på fredelig vis.

40

Men de blev mødt med en helt anden rå og voldelig modreaktion: Med hunde.
Slag. Knebler.

45

Man kan sagtens være uenig i demonstranternes sag. Og man kan sagtens mene,
at de burde have forladt stedet efter første advarsel. At civil ulydighed er noget
tosset noget.

50 Men det er ikke pointen.

Pointen er, at en fredelig protest blev besvaret med vold og fysiske overgreb.

Jeg må indrømme, at jeg blev ked af det, da jeg så de billederne. Det virkede
55 unødvendigt og alt for voldsomt.

Et demokrati skal kunne rumme uenighed. For et demokrati er ikke stærkt, fordi
det er harmonisk. Det er stærkt, fordi det kan rumme konflikt uden at
undertrykke den.

60

Fordi det kan tåle kritik uden at knække.

Og fordi det beskytter retten til at sige magten imod – uden at magten tager så
voldsomme metoder i brug, som det skete overfor aktivisterne foran Mærsk.

65

Magten udøves naturligvis ikke kun på gaden. Den udøves i høj grad også i vores

70 systemer og strukturer. I vores forvaltninger og udformningen af staten.

Derfor er jeg også glad for nogle af de aftryk, som Alternativet har været med til at sætte i regeringsgrundlaget. Fordi flere netop har til formål at værne om frihed og borgernes rettigheder til at leve, tro og mene, hvad de vil.

75

Jeg er især glad for, at det fremgår af regeringsgrundlaget, at Danmark vil overholde og fastholde opbakningen til internationale konventioner.

80 Det lyder måske lidt banalt – men glem ikke, at der i kulissen står en blå opposition, som vil noget andet. Som vil ud af konventionerne. Og gennemgå og potentielt annullere statsborgerskaber til folk med muslimsk baggrund, som er blevet givet for mange år siden.

85

Der er også andre gode ting i regeringsgrundlaget. Klare aftryk, som vi har været med til at sætte – og som er med til at styrke borgernes frihedsrettigheder.

90 Det gælder ikke mindst den privatlivskommission, som Alternativet fik flertal for før valget. Nu står den så i regeringsgrundlaget. Og dermed tager vi nu for alvor fat på arbejde med at sikre og styrke borgernes rettigheder i en tid, hvor overvågning og digital kontrol hele tiden vokser.

Det er afgørende.

95

For frihed i dag er også retten til ikke at blive overvåget. Til at bestemme over egne data. Og til privatliv.

100

Jeg får også lyst til at pege på nogle af de elementer, som ganske vist ikke har fået meget mediedækning, men som ikke desto mindre er vildt vigtige. Men som er helt afgørende for, at vi ikke får et normalbegreb, der kvæler friheden, diversiteten og borgernes ret til at være, hvem de er.

105

Det gælder for eksempel handlingsplaner mod racisme og antisemitisme. Fordi enhver kan se, at alt for mange minoriteter udsættes for

diskrimination og vold.

110

Det gælder også ambitionen om at styrke LGBT-personers rettigheder. For der er desværre stadig behov for særlige indsatser, der kan modvirke homofobi og hadforbrydelser. Også her i 2026.

115 En tredje ting, der også skal fremhæves er, at Alternativets mangeårige indsats for at forebygge kvindedrab også er med i regeringsgrundlaget. De er godt, for med tanke på sidste års mange kvindedrab, er der brug for en langsigtet strategi mod partnervold og partnerdrab. Og derfor er jeg rigtig glad for, at vi nu styrker både forebyggelse, tidlig opsporing og beskyttelse af voldsudsatte kvinder.

120

Et sundt demokrati skal i høj grad måles altid på, hvor gode vi er til at beskytte dem, der er mest udsatte for at blive gjort tavse. Og derfor er det både godt og vigtigt, at disse tiltag indgår i det politiske grundlag.

125

Og apropos noget, der godt og vigtigt: hvis der er én ting, som blev et centralt valgte tema – og som har været en af Alternativets vigtigste mærkesager i årevis – så var det fokus på naturens og dyrenes manglende rettigheder.

130

At styrke naturens og dyrenes rettigheder.

I årtier har Christiansborg lukket øjnene for de uhyrligheder, der er fundet sted i det konventionelle landbrug. Det ændrer vi nu. Grise får krav på mere plads –
135 og krav på, at halekupering, ekstremavl og fiksering skal forbydes og overholdes i praksis.

Samtidig styrker vi kontrollen og tilføjer flere ressourcer til opgaven.

140 Det sker ganske vist ikke i regi af grundloven – men derfor er det stadig en stor sejr for os.

145 Vi har heller ikke fået naturens rettigheder skrevet ind i grundloven. Endnu. Men vi har fået noget andet. En biodiversitetslov. Et nationalt sprøjteforbud.

Og fem marine nationalparker, der vil øge beskyttelsen af fisk, økosystemer og planer i beskyttede havområder.

150

Det er vi – mildest talt – ekstremt stolt af.

155 Men selvom der er mange gode tiltag og aftryk fra Alternativet i regeringsgrundlaget, er jeg også nødt til at sige, at træerne ikke vokser ind i himlen. Heller ikke med det nye regeringsgrundlag.

160 For Alternativet er der især én ting, som glimrer ved sit fravær – og som vi forgæves har kæmpet for ved hvert eneste møde på Marienborg:

Vi fik ikke en forvaltningsdomstol skrevet ind i regeringsgrundlaget.

165 Det er vi ærgerlige over. Men det betyder selvfølgelig ikke, at kampen er slut.

Tværtimod.

170

Det betyder, at vi må tilbage i Folketinget for at finde flertallet. Og derfor har Alternativet også meddelt regeringen under forhandlingerne, at vi vil genfremsætte forslaget igen i det nye folketingsår.

175

Konkret ønsker vi, at Folketinget nedsætter en ekspertgruppe til opgaven. En ekspertgruppe som skal udvikle en model for, hvordan forvaltningsdomstole kan indføres i Danmark, sådan som man har det i alle andre lande i EU.

180 Fordi retssikkerhed skal styrkes.

En forfatningsdomstol kan sikre, at borgerne får bedre klagemuligheder og stærkere retssikkerhed, når myndigheder laver forkerte afgørelser.

185 Og en forvaltningsdomstol kan sikre, at borgeren kan få sin sag prøvet

uafhængigt af den forvaltning, der selv har truffet beslutningen.

190 Det lyder måske til teknokratisk. Det er det på ingen måde. For det handler om mennesker.

Om borgere, der står alene over for systemet.

195 Om mennesker med handicap, der må kæmpe alt for længe for den hjælp, de har ret til.

Om familier, der slides ned i klagesystemer, hvor systemet stritter imod.

200 I dag kan staten i praksis både træffe afgørelser og være den instans, der vurderer sig selv.

205 Det er ikke stærk retssikkerhed. Det er ikke en praksis, som er forenelig med de grundprincipper, vi har skrevet ind i grundloven – og derfor skal det laves om! Med eller uden regeringens velvilje.

210 Jeg nærmer mig så småt afslutningen. Og derfor får jeg lyst til at slutte, hvor startede. Med påmindelsen om, at Grundlovsdag ikke kun en fejring, men også en forpligtelse.

En forpligtelse om at værne om vores frihed og rettigheder.

215 Til at beskytte retten til at sige, hvad man vil.

Til at sikre retten til at protestere og demonstrere – uden at blive banket af ordensmagten.

220 Til at sikre retten til privatliv – især i en tid, hvor rettighederne udfordres af overvågning og den digitale udvikling.

Til at tage dyrevelfærd alvorligt og give naturen rettigheder – også selvom det betyder, at vi mennesker må lægge en smule bånd på vores egen frihed.

Og til at styrke retssikkerheden for dem, der står magtesløse over for staten, når der træffes forkerte beslutninger – også selvom det kan betyde, at staten må indrømme fejl og ændre beslutninger, som giver borgeren ret til støtte og ydelser.

230

Kære alle. Husk nu, at friheden ikke er gratis. At den kræver, at vi alle sammen bidrager og værner om den. Og at demokratiet aldrig bliver helt færdigt med at udvikle sig.

235

Måske vil fremtidens generationer ikke spørge, om vi formåede at holde fast i demokratiet – måske vil derimod spørge, hvorfor vi ikke havde modet til forandre, forny og forbedre det. Så flere fik flere rettigheder og oplevede mere frihed.

240

Lad os huske det – lad os huske, at frihed og rettigheder er noget, vi altid skal kæmpe for.

245

Tak for ordet.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

250

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Alternativet, Grundlovstale

255

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/franciska-rosenkildes-grundlovstale-2026>

260